

Biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng năng lực ứng dụng công nghệ thông tin cho đội ngũ giáo viên ở các trường tiểu học thành phố Thuận An, Tỉnh Bình Dương

Phạm Thị Thanh Tâm*; Phạm Đào Tiên***

*Học viên Cao học Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

** TS, Trường ĐH Sài Gòn

Received: 20/10/2024 ; Accepted: 26/10/24 ; Published: 6/11/2024

Abstract: Implementing the 2018 Education and Training Program focuses on effectively applying information technology to management, administration, and teaching in schools with rich and diverse learning resources. Lecturers' lectures and student learning content are connected to a common data system, creating multi-dimensional interaction as well as expanding the learning space, beyond the limits of a regular lecture. This article presents measures to manage activities of fostering information technology application capacity for teachers in primary schools in Thuan An City, Binh Duong Province.

Keywords: Management measures, foster application capacity, information technology, teachers, primary schools in Thuan An city

1. Mở đầu

Ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) vào dạy học (DH) và quản lý nhà trường là hoạt động rất cần thiết và chịu tác động rất lớn từ việc triển khai chương trình chuyển đổi số quốc gia nói chung và chuyển đổi số trong giáo dục (GD) nói riêng. Đối với ngành GD-ĐT Quyết định số 131/QĐ-TTg, ngày 25/01/2022 của Thủ tướng Chính phủ Phê duyệt Đề án “Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong GD và đào tạo giai đoạn 2022 - 2025, định hướng đến năm 2030” được xác định chuyển đổi số là nhiệm vụ lớn, có tính đột phá của ngành, song cũng sẽ có không ít khó khăn, thách thức.

Từ nhu cầu thực tiễn cho thấy cần thiết phải có những biện pháp quản lý hoạt động bồi dưỡng tác động đến năng lực ứng dụng (NLƯD) CNTT của đội ngũ giáo viên (ĐNGV). Từ đó góp phần nâng cao chất lượng DH ở trường Tiểu học của thành phố Thuận An trong bối cảnh hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng bồi dưỡng NLƯD CNTT cho ĐNGV ở các trường tiểu học TP Thuận An, Tỉnh Bình Dương

Trong những năm qua, GD của TP Thuận An đã có những chuyển biến tích cực và đạt được những thành tựu quan trọng. Nhận thức được tầm quan trọng của công tác hoạt động bồi dưỡng (BD) giáo viên (GV), ngành GD-ĐT tỉnh Bình Dương đã triển khai thực hiện BD GV với nhiều nội dung, hình thức khá đa

dạng. Nội dung BD tập trung vào những năng lực cốt lõi của GV đáp ứng yêu cầu đổi mới GD. Đó là những kiến thức chuyên ngành về đổi mới PP DH, kỹ thuật DH và kiểm tra, đánh giá; kỹ năng DH tích hợp liên môn, GD kỹ năng sống... Bên cạnh đó, thực hiện chủ trương đẩy mạnh ứng dụng CNTT trong nhà trường đã có nhiều kết quả đáng ghi nhận, đội ngũ cán bộ quản lý (CBQL), GV đã tích cực đổi mới PP DH, kiểm tra đánh giá (KTĐG)... thông qua việc ứng dụng CNTT vào DH/GD. Từ việc soạn giảng, sử dụng các công cụ CNTT hỗ trợ trong DH, đến việc khai thác tài nguyên, dạy trực tuyến, xây dựng ngân hàng đề kiểm tra, các thí nghiệm, hình ảnh, video... bước đầu được đội ngũ CBQL, GV thực hiện tương đối hiệu quả.

Việc ứng dụng CNTT của ĐNGV nhìn chung vẫn còn chưa đồng bộ, khoa học, mang tính tự phát nhiều, chưa thật sự trở thành một nhu cầu, kết quả chưa đáp ứng yêu cầu mong muốn. Hơn nữa ứng dụng CNTT còn chịu sự tác động, cách thức quản lý của hiệu trưởng các trường. Mà phần lớn chỉ dừng lại ở mức chủ trương hoặc thực hiện không thường xuyên, chưa sâu rộng, chưa thực sự trở thành một hoạt động quan trọng của nhà trường.

2.2. Biện pháp quản lý HỖ ĐỖ NLƯD CNTT cho ĐNGV ở các trường tiểu học TP Thuận An

2.2.1. Tổ chức tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho CBQL và GV về tầm quan trọng của HỖ ĐỖ NLƯD ứng dụng CNTT cho ĐNGV ở các trường tiểu học

Biện pháp này nhằm giúp cho ĐNGV thấy rõ hơn nữa ý nghĩa, tầm quan trọng của vấn đề này, từ đó có sự chuyên biến về nhận thức, ý thức tự giác, trách nhiệm cao, tích cực đối với việc BD NLƯD CNTT, hướng đến nâng cao CLDH của nhà trường.

Nội dung và cách thức thực hiện

Tổ chức tuyên truyền nâng cao nhận thức đúng đắn và sâu sắc về HĐBDNLƯD CNTT cho ĐNGV, phải xem đây là nhiệm vụ quan trọng để phát huy nội lực, tiềm năng của mỗi GV trong việc ứng dụng CNTT.

Phải làm thay đổi nhận thức, tư duy của GV, làm cho họ thấy được vai trò, lợi ích của việc ứng dụng CNTT trong DH. Để nâng cao nhận thức về HĐBDNLƯD CNTT cho ĐNGV các trường TH, cần làm tốt các nội dung sau:

- Tổ chức cho ĐNGV học tập, quán triệt các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước về tăng cường ứng dụng CNTT trong GD và DH,

- Tuyên truyền, quán triệt các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về ứng dụng CNTT vào DH, GD thông qua hội nghị, mở các lớp tập huấn, các cuộc họp hội đồng sư phạm, sinh hoạt tổ chuyên môn, ...

- Triển khai, phổ biến các văn bản về tăng cường ứng dụng CNTT có thể bằng nhiều hình thức như phổ biến trực tiếp trong các buổi học tập chính trị, sinh hoạt chuyên môn tập trung toàn trường; gửi các văn bản của cấp trên cũng như kế hoạch ứng dụng CNTT của trường về cho các tổ chuyên môn triển khai cho GV trong tổ chuyên môn.

- Tổ chức các hội nghị, hội thảo theo chuyên đề về ứng dụng CNTT để nâng cao hiệu quả hoạt động giảng dạy và GD cho ĐNGV.

- Tổ chức cho GV tham dự khoá, đợt, chương trình BD NLƯD CNTT một cách hiệu quả. Tổ chuyên môn cần quan tâm thảo luận chủ đề về NLƯD CNTT trong việc nâng cao chất lượng DH của nhà trường.

- Tuyên truyền để ĐNGV đầu tư máy tính và CSVC góp phần khắc phục những khó khăn với nhà trường trong việc ứng dụng CNTT. Phối hợp với các tổ chức chính trị và đoàn thể trong và ngoài nhà trường cùng tuyên truyền để nâng cao nhận thức cho ĐNGV về việc ứng dụng CNTT trong DH.

- Thường xuyên phải được tiếp xúc, trao đổi học tập kinh nghiệm từ các mô hình trường đã có nhiều thành công trong HĐBDNLƯD CNTT.

2.2.2. Xác định nhu cầu BDNLƯD CNTT cho ĐNGV ở các trường tiểu học

Biện pháp này nhằm xác định sự chênh lệch giữa kiến thức và kỹ năng sử dụng CNTT mà GV các

trường tiểu học đang có với kiến thức và kỹ năng sử dụng CNTT mà GV các trường tiểu học cần phải có để xác định được mục tiêu và nội dung BD.

Nội dung và cách thức thực hiện

- *Xác định nội dung đánh giá NCBĐ:* Căn cứ vào các tiêu chuẩn về NLƯD CNTT của ĐNGV trường TH, căn cứ vào trình độ của ĐNGV các trường TH thành phố Thuận An hiện có, để xác định nội dung đánh giá NCBĐ.

- *Các hình thức khảo sát, đánh giá NCBĐ:* Đánh giá nhu cầu có thể bằng nhiều hình thức nhưng hình thức phổ biến và hiệu quả là khảo sát bằng phiếu về nhu cầu chuyên môn. Hình thức đánh giá bằng phiếu sẽ thu thập được nhiều thông tin với số đông đối tượng, chi phí thấp và tiết kiệm thời gian, xử lý kết quả nhanh chóng. Việc thiết kế phiếu hỏi cần có những nội dung chung và nội dung đặc thù, riêng biệt của từng cá nhân, đặc biệt là giữa các đối tượng GV công tác ở vùng thuận lợi và vùng khó khăn, GV có thâm niên công tác lâu năm, giáo viên trẻ... thì kết quả sẽ khách quan hơn và phản ánh đúng thực tế nhu cầu bồi dưỡng NLƯD CNTT mà GV mong muốn.

- *Tổ chức đánh giá NCBĐ:* Đối với HT trường tiểu học; Đối với tổ trưởng tổ chuyên môn. Các bước đánh giá NCBĐ:

- Xây dựng mẫu phiếu thăm dò NCBĐ CNTT của GV tiểu học với các thông tin

- Phát và thu phiếu thăm dò cho GV các trường tiểu học của TP Thuận An để lấy thông tin phản hồi.

- Lập một bảng tổng hợp và xử lý thông tin để lựa chọn ra những nội dung phát triển NLƯD CNTT mà ĐNGV có nhiều nhu cầu nhất, cũng có nghĩa là có tính cấp thiết nhất trong QLGD TH của nhà trường.

- Từ kết quả đánh giá nhu cầu HĐBD NLƯD CNTT của ĐNGV, từ đó HT nhà trường xác định được NCBĐ và tiến hành XDKH HĐBD NLƯD CNTT hàng năm cho GV các trường TH.

2.2.3. Tổ chức BD nâng cao NLƯD CNTT cho ĐNGV ở trường tiểu học dựa vào nhu cầu của GV và nhà trường

Biện pháp này nhằm xây dựng được ĐNGV không chỉ đảm bảo về trình độ chuyên môn mà còn đảm bảo trình độ ứng dụng CNTT, góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả DH của nhà trường.

Nội dung và cách thức thực hiện

- Xây dựng KHBD; đầu tư kinh phí hỗ trợ cho GV tham gia các khoá tập huấn và BD kiến thức về CNTT; đồng thời xây dựng KHBD cho ĐNGV dưới hình thức “cầm tay chỉ việc” đối với những GV còn hạn chế về ứng dụng CNTT.

- Giới thiệu các buổi hội thảo, tập huấn về NLƯD

CNTT trong DH ở từng môn học đến GV; giao quyền tổ bộ môn chủ động tổ chức các tiết học có ứng dụng CNTT, thực hiện đổi mới PPDH, GD có ứng dụng CNTT.

- Chỉ đạo, định hướng việc BD và tự BD cũng như tự nghiên cứu về CNTT cho ĐNGV; xây dựng chế độ chính sách ưu tiên cho GV nâng cao NLƯDCNTT.

Cách thực hiện biện pháp:

BD kỹ năng ứng dụng CNTT cho ĐNGV

- Xây dựng kế hoạch năm học tổng thể của nhà trường trong đó lưu ý đến KHBD CNTT. BD phải đảm bảo cho ĐNGV có đầy đủ kiến thức, kỹ năng về CNTT, đáp ứng yêu cầu về CNTT trong DH hiện nay.

- Xây dựng KHBD sát với thực tiễn và có tính khả thi.

- Chú trọng hình thức tổ chức BD tại chỗ (BD ngay tại trường)

- Tổ chức BD thông qua các buổi báo cáo, sinh hoạt chuyên đề về ứng dụng CNTT trong DH và GD,.

- Mời các chuyên gia, GV giỏi đào tạo CNTT cho ĐNGV của đơn vị. Nội dung, hình thức BD phải phù hợp theo nhóm đối tượng GV. *Cử GV tham gia các khoá BD, tập huấn do cấp trên tổ chức*

Cử GV tham các khoá tập huấn, BD thường xuyên về nâng cao NLƯDCNTT do Sở/Phòng GD-ĐT tổ chức..

Chú trọng vai trò của đội ngũ cốt cán (ĐNCC) trong triển khai ứng dụng CNTT của ĐNGV

- ĐNCC về ứng dụng CNTT giúp HT trong xây dựng nội dung và hình thức BD NLƯDCNTT trong nhà trường, tham mưu với HT trong việc tăng cường CSVC cho việc ứng dụng CNTT.

- ĐNCC về CNTT là những người thống nhất và đề ra những biện pháp hợp lý nhất giúp ĐNGV trong trường nâng cao NLƯDCNTT trong điều kiện hiện có của nhà trường, thực hiện tốt nhiệm vụ GD và DH.

Chỉ đạo việc tự học, tự BD của ĐNGV về nâng cao năng lực CNTT

Chỉ đạo GV tự BD, nghiên cứu, cập nhật kiến thức, nâng cao NLƯDCNTT; tạo điều kiện thời gian cho GV được tham gia BD; tạo điều kiện và môi trường tốt để ĐNGV tự học, tự nghiên cứu,

**Xây dựng các quy định, chế độ đãi ngộ cho ĐNGV trong việc nâng chuẩn năng lực CNTT*

Đặt ra các yêu cầu về NLƯDCNTT của ĐNGV, đi kèm theo là các chế độ thi đua khen thưởng nhằm tạo ra nhu cầu, động lực cho GV; ban hành các quy định bắt buộc GV phải tham gia BD để đảm bảo yêu cầu về trình độ ứng dụng CNTT.

2.2.4. Tổ chức đổi mới PP và hình thức bồi dưỡng NLƯDCNTT cho ĐNGV ở các trường tiểu học

- Biện pháp này nhằm khai thác tiềm năng kinh nghiệm vốn có của người học và nâng cao kỹ năng thực hành, kỹ năng DH có ứng dụng CNTT cho GV.

- *Nội dung và cách thức thực hiện*

***Đổi mới PP BD:** Nâng cao nhận thức về đổi mới PP BD: Các cấp quản lý GD chỉ đạo việc tuyên truyền, phổ biến và quán triệt tinh thần đổi mới PP BD NLƯDCNTT để CBQL và ĐNGV nhận thức sâu sắc sự đổi mới và biến thành hành động.

***Đổi mới hình thức BD:** Tổ chức BD tập trung: HT mở các lớp tập huấn về tin học cho đội ngũ GV, phân công GV Tin học hoặc GV có trình độ cao về ứng dụng CNTT làm nòng cốt để hướng dẫn cho GV, giúp đỡ trực tiếp, động viên, khuyến khích những GV lớn tuổi, GV có NLƯDCNTT còn hạn chế, để họ tự tin trong học tập nâng cao trình độ tin học; Chuẩn bị nội dung, biên soạn tài liệu, tổ chức tập huấn, BD kiến thức tin học, rèn luyện kỹ năng ứng dụng CNTT cho GV, hướng dẫn sử dụng các thiết bị CNTT (như máy chiếu, máy quay, máy ảnh, máy in, máy quét...), hướng dẫn thiết kế bài giảng điện tử E-learning (các phần mềm như: Microsoft Powerpoint, Violet, Flash, Mindmap, Lecture Maker, ...) và các phần mềm ứng dụng khác.

- Tổ chức sinh hoạt chuyên môn, chuyên đề, hội thảo, ngày hội CNTT để ĐNGV tham gia thể hiện năng lực của mình, đồng thời nhân rộng các kinh nghiệm điển hình, tạo môi trường học tập lẫn nhau.

- Tổ chức BD trực tuyến; Tổ chức bồi dưỡng trực tuyến kết hợp với bồi dưỡng trực tiếp; Khuyến khích hình thức tự BD: Đổi mới nhận thức, thái độ của GV nhằm nâng cao vai trò chủ thể của họ trong tự học, tự BD. Từ đó, tổ chức các hoạt động nhằm đổi mới tư duy, khuyến khích, phát huy tính tích cực về tự BD, chuyển quá trình BD thành quá trình tự BD của GV. Bởi vì, tự học, tự BD là phương thức tốt nhất giúp người học tiến bộ, có đủ phẩm chất và năng lực chuyên môn nghiệp vụ, hoàn thành nhiệm vụ được giao.

Hiệu trưởng chỉ đạo hoạt động tự BD, giao cho mỗi GV dựa trên kế hoạch của trường để XDKH tự BD CNTT cho bản thân; trong kế hoạch cần xác định rõ mục tiêu, nội dung, hình thức, PP, thời gian tự học, tự BD.

Sử dụng trang mạng “Trường học kết nối” để tổ chức BD và tự BD CNTT cho ĐNGV, đảm bảo thực hiện tốt việc BD CNTT theo nhu cầu của từng cá nhân; phát huy hình thức sinh hoạt TCM trong nhà trường giúp ĐNGV chủ động BD và tự BD để nâng cao CNTT.

- Tổ chức kết hợp đa dạng các hình thức BD:

2.2.5. Tăng cường KTĐG BD NLƯD CNTT cho ĐNGV ở các trường tiểu học

Biện pháp này nhằm góp phần nâng cao trách nhiệm của người thực hiện kế hoạch, đồng thời giúp người quản lý đánh giá được thực trạng, năng lực của mỗi GV; giúp hiệu trưởng đánh giá chính xác hiệu quả của kế hoạch, có biện pháp cải tiến những bất cập, hạn chế của HỖBDNLứng dụng CNTT tại trường TH cho ĐNGV.

Nội dung và cách thức thực hiện

Thường xuyên thu thập thông tin phản hồi, KTĐG giúp HT xác định được mức độ, hiệu quả quá trình BD NLƯD CNTT cho ĐNGV trong nhà trường. HT đề ra các biện pháp điều chỉnh cụ thể, phù hợp, kịp thời, chính xác việc ứng dụng CNTT. Để đánh giá được chính xác cần phải coi trọng cả kiến thức, kỹ năng và thái độ ứng dụng CNTT trong DH và GD của GV; Nhà trường phải đưa ra tiêu chí cụ thể của KTĐG HỖBDNL ứng dụng CNTT như: đa dạng hóa các hình thức KTĐG phiếu khảo sát, phỏng vấn, kiểm tra, quan sát, viết thu hoạch, tự đánh giá hoặc đánh giá trên kết quả HỖBD của người dạy và kết quả học của người học.

- Đánh giá bằng PP quan sát:

- Đánh giá bằng phiếu hỏi:

- Đánh giá bằng viết thu hoạch, kiểm tra cuối khóa bồi dưỡng:

- Đánh giá thông qua hoạt động thực hành:.

- Đánh giá lẫn nhau và tự đánh giá:

- Sử dụng kết quả kiểm tra, đánh giá hoạt động

BD:

- Ban hành các chế độ để tạo điều kiện, động viên, khuyến khích GV phát huy sáng kiến, sáng tạo trong hoạt động BD CNTT

Biện pháp này nhằm đảm bảo triển khai thành công hoạt động BD ĐNGV trường TH thành phố Thuận An diễn ra theo đúng kế hoạch, đồng thời động viên, khích lệ và tạo động lực cho ĐNGV tham gia tích cực các lớp bồi dưỡng.

- Nội dung và cách thức thực hiện

- Chỉ đạo huy động nguồn nhân lực phục vụ cho HỖBD:

- Chỉ đạo việc bố trí CSVC, trang TBĐH đáp ứng triển khai KHBD. Để HỖBDNLứng dụng CNTT cho ĐNGV trước hết phải đảm bảo các điều kiện hỗ trợ cho việc ứng dụng CNTT, CSVC, thiết bị CNTT, sản phẩm phần mềm là những điều kiện hỗ trợ thiết yếu. Đối với hình thức BD tập trung cần lựa chọn địa điểm BD có điều kiện trường, lớp đảm bảo, có hội trường lớn, phòng học có đủ điều kiện về ánh sáng, âm thanh,

đèn chiếu, các thiết bị CNTT, hệ thống mạng internet và các thiết bị kỹ thuật hỗ trợ khác. Các trường TH cần lưu ý, sửa chữa nâng cấp hệ thống máy tính và mạng internet đảm bảo đủ điều kiện phục vụ cho hoạt động BD trực tuyến. Cung cấp đủ hệ thống tài liệu, học liệu cho ĐNGV. Cung cấp hệ thống tài liệu BD dưới nhiều dạng: bản in, bài giảng Powerpoint, video clip, phần mềm DH, nền tảng nguồn học liệu... Tài liệu vừa được in, phát cung cấp đủ số lượng cho người học và truyền tải, lưu trữ lên mạng internet để ĐNGV tiện sử dụng và được cập nhật thường xuyên. Khuyến khích tiết kiệm bằng cách sử dụng các phần mềm không thu phí, khuyến khích GV tự xây dựng ứng dụng phục vụ DH và GD.

Mỗi năm, các trường TH cần có kế hoạch sửa chữa, nâng cấp CSVC - kỹ thuật để đáp ứng ngày càng cao NCBD NLƯDCNTT cho GV.Đảm bảo tài chính phục vụ HỖBD; tạo môi trường thuận lợi cho HỖBD:

3. Kết luận

Quản lý HỖBDNL CNTT cho ĐNGV ở các trường tiểu học TP Thuận An, tỉnh Bình Dương có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc nâng cao chất lượng quản lý và GD của mỗi nhà trường, đáp ứng yêu cầu đổi mới GD hiện nay. Sáu biện pháp quản lý đề ra đảm bảo bám sát sự phát triển khoa học công nghệ và xu thế DH hiện đại; kết hợp chặt chẽ giữa phát triển nhanh với tính bền vững và liên thông với các cấp học khác; bảo đảm sự phù hợp với trình độ kiến thức và kỹ năng CNTT của GV trong DH và GD; đáp ứng yêu cầu thực tiễn, từng bước nâng cao hiệu quả quản lý HỖBD NLƯD CNTT cho ĐNGV; đảm bảo tính hệ thống và đồng bộ.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ GD và Đào tạo (2017), *Đề án “Tăng cường ứng dụng CNTT trong quản lý và hỗ trợ các hoạt động dạy - học, NCKH góp phần nâng cao chất lượng GD và đào tạo giai đoạn 2016 - 2020, định hướng đến năm 2025”*, Hà Nội.

2. Bộ GD và Đào tạo (2018), *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018, Ban hành chương trình GD phổ thông*, Hà Nội.

3. Bộ GD và Đào tạo (2020), *Thông tư số 32/2020/TT-BGDĐT ngày 15/9/2020 Điều lệ trường THCS, trường THPT và trường phổ thông có nhiều cấp học*, Hà Nội.

4. Ananiadou, K. and M. Claro (2009), *21st Century Skills and Competences for New Millennium Learners in OECD Countries*, OECD Education Working Papers, No. 41, OECD Publishing.